

Marga Minco

Na de sterren

Uitgeverij Van Oorschot
Amsterdam

© Copyright 1940–2010, 2015 MARGA MINCO,
AMSTERDAM

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Uitgeverij Prometheus/Bert Bakker, Herengracht 540, 1017 CG Amsterdam.

1940-1965

Een voetbad

‘Waar komt u voor?’ vroeg de vrouw achter het luikje.

‘Ik wou graag mevrouw spreken.’ De man had een slappe deukhoed op en droeg een koffer, die hij nu op de stoep zette. Tussen zijn gestrekte wijs- en middelvinger hield hij een visitekaartje omhoog. De vrouw keek erop en deed aarzelend de deur open. ‘Komt u maar binnen.’

De man pakte zijn koffer en volgde haar naar de zitkamer, een in wanorde verkerend vertrek, bezocht door de grote schoonmaak of de voorbereidselen voor een verhuizing. ‘Gaat u even zitten, ik ben nog bezig.’

Ze wees hem een stoel en liep naar een geopende muurkast, waarbij ze voorzichtig over nesten serviesgoed stapte die, samen met een groot aantal dozen, mandjes en papieren zakken, alle doorgangen tussen de meubels versperden. Zuchtend nam ze een koffiekopje op, hield het enkele seconden ter hoogte van een kastplank en zette het weer op de grond. Zo deed ze met alle voorwerpen. Ze koos er een uit de chaos, bekeek het aandachtig, ging ermee naar de kast en legde het dan op zijn oude plaats terug.

De man was gaan zitten en beschouwde met matte ogen haar achterste. Ze was een kleine, pafferige vrouw in een groene kamerjas met witte en zwarte bloemen. Haar rossige haar had ze slordig opgestoken.

‘Ik ben zo klaar.’ Ze bukte naar een vleesschaaltje. Haar kousen zaten gedraaid. Aan haar rechterpantoffel ontbrak de pompon.

‘Ik heb alle tijd, mevrouw.’ Hij had zijn koffer naast zich neergezet en hield zijn handen ineengevouwen op zijn knieën.

Na een halfuur was de vrouw nog even ver als toen hij binnenkwam.

‘Weet u wat, ik stop even. Ik kan er straks ook wel mee verdergaan.’ Ze scharrelde tussen twee stapels borden door, verzette een doos en ging tegenover de man aan tafel zitten. ‘Hè hè, ik ben er moe van.’ Ze streek over haar haren en duwde wat pieken weg.

‘Waar komt u eigenlijk voor?’

‘Ik kom voor ú.’ Hij had een zachte, aangename stem. ‘Voor u,’ herhaalde hij. ‘Ik weet dat u moeilijkheden hebt. Nee,’ vervolgde hij haastig, toen hij merkte dat ze er iets tegenin wilde brengen, ‘nee, ontkent u ’t maar niet.’

‘Als u die kast bedoelt. Die komt vandaag heus wel klaar.’

‘Ik ken u,’ zei hij, haar opmerking negerend, ‘ik ken u al lang. Ik heb u op straat zien lopen. Ik heb u in Bora’s tearoom zien zitten. Ik heb u bezig gezien in uw voortuin. Ik heb de wens gekoesterd u te ontmoeten, met u te praten en u te helpen.’

‘Maar luistert u nou ’ns...’ begon de vrouw.

‘Ja, ja, ik weet precies wat u nu wilt zeggen. U hóeft ’t niet te zeggen. Ik weet alles. Ach, mevrouw, ik kijk de mensen aan en ik weet alles. Een extra zintuig, denk ik. U hebt moeilijkheden, narigheden, u zit met problemen, mevrouw – voor mij hoeft u dat niet te verbergen.’

De vrouw haalde een zakdoek uit haar zak en drukte die tegen haar ogen.

‘O, meneer,’ snikte ze.

‘Ik zal u bijstaan,’ zei hij warm. ‘Ik zal alles voor u doen wat ik kan. Vertrouwt u maar op mij.’

‘O god, o god, als u alles eens wist.’ De tranen liepen over haar gezicht.

‘Ik weet ’t. Daarom ben ik gekomen.’

‘Wat raadt u me aan?’

‘Een voetbad.’

‘Wát?’ Van verbazing hield ze op met huilen.

‘Een voetbad,’ zei hij gedecideerd. ‘U hebt een voetbad nodig.’

‘Ik heb helemaal geen pijnlijke voeten.’

‘U wilt ’t niet toegeven, mevrouw. Maar ik zie het aan uw ogen. U moet beginnen met een voetbad.’

‘Hoe komt u erbij? Ik zei ’t toch al: ik heb nooit last van mijn voeten. Ik heb geen eelt, ik heb geen likdoorns, ik ga één keer in de twee maanden naar de pedicure.’

‘Haalt u even een teiltje water voor me,’ gebood hij. ‘Koud water.’

‘Ik wil geen voetbad,’ riep ze, ‘ik wil ’t niet.’

‘Kom, mevrouw, laat u alles nu eens aan mij over. U zult er bepaald geen spijt van hebben. Als u wilt dat ik u help, moet u werkelijk beginnen met een voetbad, hoe vreemd u dat misschien ook vindt.’

‘Ik voel er zo weinig voor,’ mokte ze.

‘Toe, haalt u die teil nu maar.’ Hij gaf haar een tikje op haar hand, waarna hij de zijne snel terugtrok.

Ze zuchtte zwaar en stond op. Terwijl ze naar de deur liep struikelde ze over een mand met breispullen.

‘Zwakte in de hielen!’ riep hij triomfantelijk.

‘Ach, die rotkast ook,’ zei ze moe.

Toen ze met de teil kwam aandragen zat hij in een notitieboekje te schrijven.

‘Hoe oud bent u?’ vroeg hij, zonder op te kijken.

‘Achtenveertig.’

‘En uw man?’

‘Tweënvijftig.’

‘Wat doet uw man?’

‘Hij is gemeenteambtenaar.’

‘Hebt u kinderen?’

‘Nee.’

‘Huisdieren?’

‘Ook niet.’ Ze zette de teil op de grond.

‘Juist.’ Hij klapte het boekje dicht. ‘Dat komt allemaal best voor elkaar. U steekt uw voeten in het water en de rest volgt vanzelf.’

‘Maar ’t is koud.’

‘Zeer goed,’ riep hij. ‘Koud water is uitmuntend. In koud water functioneert alles veel beter.’

De vrouw trok haar kousen uit en dipte een grote teen in het water. ‘’t Is koud,’ zei ze nog eens.

‘Toe maar.’ Om haar aan te moedigen gaf hij haar voet een stevige duw waardoor deze op de bodem van de teil terecht kwam. De andere liet hij op dezelfde manier volgen. ‘En nu moet u goed opletten. Ik zal u thans de heilzame werking laten voelen van dit poeder.’

Hij had een papieren zak uit zijn koffer gehaald, hield hem omhoog en gooide de inhoud in de teil. Het was een helderwit poeder. Het kroop tussen de tenen van de vrouw, het dwarrelde op haar benen, stooft over het serviesgoed en over de zwarte puntschoenen van de man. ‘U wordt een ander mens,’ riep hij blij, ‘ik zie het al’, en geestdriftig schudde hij een tweede zak leeg. Weldra staken de voeten van de vrouw in een dikke brij.

‘Hier moet u nu een halfuurtje in blijven zitten. Ontspan u volledig en u zult verrast zijn over het resultaat.’ Hij sloot de koffer en zette zijn hoed op. ‘Als u het niet erg vindt ga ik nu even in de buurt een doosje sigaren halen. Ik ben zo terug. In die tussentijd kunt u rustig genieten van uw bad.’

De vrouw rilde toen de man de kamer had verlaten. Het genot dat het voetbad haar diende te bezorgen liet op zich wachten. Wel kreeg ze na een minuut of vijf een gevoel of haar voeten verstijfden, want de dikke brij werd steeds dikker en op het moment dat ze dacht ‘ik stap er maar uit’, lukte het haar al niet meer.

Haar voeten zaten vast in een keiharde gipsmassa.

De man had glimlachend de deur achter zich dichtgetrokken. Kalm wandelde hij weg met zijn koffer. Een paar straten verder drukte hij op de bel van een keurige woning.

‘Kan ik mevrouw een ogenblik spreken?’ vroeg hij.

Een verhoor

Die dinsdag vond ze bij de post een brief van een haar onbekende heer Hendrikse. Hij verzocht haar vriendelijk of ze – wanneer ze toevallig in de buurt was – eens bij hem langs wilde komen om iets met hem te bespreken. De zaak had kennelijk geen haast, maar uit nieuwsgierigheid besloot ze nog dezelfde morgen naar Den Haag te reizen, waar de heer Hendrikse woonde.

In de trein vroeg ze zich voor de zoveelste keer af wat hij van haar moest. Haar man had gezegd dat het misschien om een erfenis ging. Die mogelijkheid bestond. Dan zouden ze eindelijk eens wat behoorlijke meubels en kleren kunnen kopen en een reis kunnen maken.

De heer Hendrikse bleek domicilie te houden aan een stil plein in het centrum. Voor een rij negentiende-eeuwse herenhuizen stonden uitsluitend Amerikaanse sleeën geparkeerd, alsof het een van hogerhand voorgeschreven combinatie betrof. Ze beklom het bordes van een van de huizen en belde aan.

‘Ik kom voor de heer Hendrikse,’ zei ze tegen de bleke jongeman die haar opendeed. Hij knikte en ging haar voor naar een marmeren trap met een glimmend gepoetste koperen leuning. Achter de deuren die zij op de eerste verdieping passeerden klonk af en toe gegons van stemmen. De jongen liet haar in een vertrek waar een even bleke collega aan een lessenaar zat te schrijven. Hij keek vluchtig op toen ze tegen hem zei dat ze voor de heer Hendrikse kwam, waarna hij zich weer over zijn papieren boog.

Ze ging aan de ronde tafel zitten, waarop alleen een krant van drie weken terug lag. Het plafond van de kamer was in het midden van glas.

Soms bewoog er een schaduw overheen, wat haar het gevoel gaf gadeslagen te worden. Bij de deur hing een bordje *STILTE*, in vier talen.

Na verloop van tijd kwamen er nog een paar mensen binnen, die zwijgend plaatsnamen aan de tafel. 'Ik kan wel iets zeggen – maar wat?' dacht ze, en ze pakte de krant. Toen ze hem uit had vroeg ze aan de jongen achter de lessenaar of het nog lang kon duren.

Hij mompelde iets en haalde zijn schouders op.

'Is meneer Hendrikse er dan nog niet?'

'Jawel, maar hij is met iemand bezig. Als het lang duurt is het mis.'

'Ik heb niet zo veel tijd meer,' zei ze na een kwartier. 'Ik denk dat ik maar naar huis ga.'

'Dat moet u zelf weten.'

Het gemompel van de jongen hinderde haar, net als het zwijgen van de anderen om de tafel. Daarbij kreeg ze honger, want ze had nauwelijks ontbeten. Maar haar nieuwsgierigheid nam toe. Ze besloot te wachten.

Het was zeker anderhalf uur later toen de jongen haar verzocht met hem mee te gaan. Terwijl ze langs zijn lessenaar liep zag ze dat hij een vel ruitjespapier geheel had volgetekend met kruisjes en rondjes. Hij bracht haar naar een kleine, kale kamer aan het andere eind van de gang, waarin zich twee mannen bevonden, die aan een vierkante, tegen de muur geschoven tafel zaten. Ze nam de stoel die ze haar wezen en had nu de ene man aan haar linkerhand en de andere tegenover zich.

'Ik heb een brief gekregen van de heer Hendrikse,' zei ze. 'Bent u mevrouw Terbeek?' vroeg de man tegenover haar.

'Ja, en wie bent u?' Ze had koude voeten gekregen. Op het horloge van de man links zag ze dat het tien over drie was.